

מפעל דף היומי בעיון

סיכום גפ"ת, רא"ש, רמב"ם, רי"ף, ר"ן, טור ב"י שו"ע מ"א ט"ז ומשנ"ב על הדף

כולל ומכון ראש פינה:

כולל יום שלם ללימוד כל הש"ס רד' חלקי השו"ע בעיון במשך 17 שנה | כולל יום שלם ללימוד דף היומי בעיון | כולל יום שלם ללימוד אבן העזר בעיון | סרוייקט "אבן ברורה", וזוהו כעין משנה ברורה על אבן העזר | כולל ערב שלוש שעות ללימוד דף היומי בעיון | כולל ערב שעותיים ליבו חפץ | כולל שיעור שבת | רשת שיעורי תורה ללימוד דף היומי במלגה מנוכדת למגידו שיעורים | 30 ספרי עזר על שלחן ערוך אבן העזר | ספר "השיטות" על ד' חלקי השו"ע, לדיעת ד' חלקי השו"ע בלימוד עמוד יומי, דימלצת חולי ישראל מכל העדות והזוגים | מנחנים ארציים לאברכים ובחורים במלגה על דף היומי בעיון | סיכומים יומיים של דף היומי בעיון בעברית, אנגלית, ספרדית וצרפתית | קמחא דפסחא | עזרה וסיוע לנזקקים ואברכים עמלי תורה

יום א' י"ד שבט-שבת כ' שבט תשפ"ג

שבוע פרשת יתרו

העלון מוקדש לעילוי נשמות:
הרה"צ רבי שמואל מרדכי בן סול
שולמית זצ"ל
ומרת הרה"ח בת שמחה ע"ה
ת.ג.צ.ב.ה

מסכת נזיר י"ג-י"ט

העלון מוקדש לעילוי נשמות:
ר' אליהו בן חנה ז"ל
ומרת אסתר בת מרים ע"ה
ת.ג.צ.ב.ה

דף י"ג ע"א

בעי רבי אבא כו' והפילה והפריש וחזרה וילדה מאי.

היה דאין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת וטיפה אחת היא ונחלקת לשנים ומדהא בן קיימא האי נמי בן קיימא, ואפילו לר"י דסבירא ליה דלא מחית נפשיה לספיקא הכא דאיכא הוכחה קדיש מספק, או דלמא כה"ג נמי לא מחית לספיקא, דשמא מקצת הטיפה נקלטה מיד, ומקצת לאחר ב' או ביום ג' ולא כלו לו חדשיו.

ומסיק דאליבא דרבי יהודה מיבעי ליה דאמר ספק נזירות להקל קדיש אי לא. ויש כמה פירושים בסוגיא זו, ונביא את עיקרם, כאשר הם מבוארים בספר קרן אורה.

ובשיטה מקובצת כתב דהספיקא הוא כגון שנולדו לשבעה, וחיישינן שמא זה נגמרה צורתו לז' וזה לט' ולא כלו לו חדשיו.

ריב"ן פירש דמיבעי ליה אי קדיש מתחלת הפרשה וגזירתו אסורה, ואם עבד בו גם כן עביד איסורא, או דלמא אינו קדוש אלא כשחזרה וילדה, אבל מה שהקדיש קודם לידה השניה לאו כלום היא.

והקרבן אורה כתב לפרש בעיא דרבי אבא בדרך זה, דמה שכתבו התוספות בכמה מקומות דטעמיה דרבי יהודה הוא משום דלא מחית נפשיה לספיקא ולא נזיר הוא בודאי, והשתא מיבעי ליה היכא דהפילה והפריש קרבן וחזרה וילדה מאי, אי קדיש למפרע כיון דהשתא נתחייב בנזירות ממה נפשך אם כן יש לומר דחל עליה קדושה מעיקרא מחמת הנפל דעל כל פנים ספיקא הוי, אלא דאי לא חזרה וילדה אזלינן לקולא וליכא נזירות ולא קדושה על הקרבן, אבל השתא דחזרה וילדה ונתחייב בנזירות אם כן אין כאן חזקה לפטור, כיון דנחית השתא לנזירות אפשר מחמרינן עליה למפרע מספיקא לחול קדושה על הקרבן, או לא קדיש למפרע כיון דספיקא הוי ואזלינן לקולא ואין עליו נזירות לא חלה קדושה גם כן.

וכתב הקרבן אורה דהקושי בפירוש זה, מדוע לא מיבעי ליה בלא חזרה וילדה אי קדיש אי לא, והואיל ואזלינן לשיטת רבי יהודה, ודאי אינו קדוש כיון דלרבי יהודה לא הוי נזיר כלל, אם כן מאי אהני ליה מה שחזרה וילדה. וכמו דאם לא הפילה והפריש קודם לידה ודאי דלא קדיש, דאין יכול להפריש על נזירותו קודם שיזור. ועוד לשם מה הזכיר כאן את הפלתה, הרי זה אינו מעלה ואינו מוריד. והמשנה למלך בפ"ט כתב בכוונת ריב"ן דמיבעי ליה אם יכול להקדיש קודם חלות הנזירות בלידת הבן. והקשה כנ"ל דאם כן הפילה למה לי.

והרמב"ם כתב [פ"ט מהלכות נזירות הלכה י"ג] האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן והפריש קרבן והפילה אשתו וחזרה וילדה הרי הקרבנות ספק ואסורים בגיזה ועבודה. וכתב בקרבן אורה דדבריו צ"ע גדול, כיון דהוא כתב דהפרשת קרבן היה קודם שהפילה. אם כן ממה נפשך, אי סבירא ליה דיכול להפריש אפילו קודם שיהיה לו בן, אם כן הא איכא קדושה גמורה על הקרבנות כיון שהפריש על הנזירות העתידה לכשיהיה לו בן והרי יש לו בן. ואי סבירא ליה דאינו יכול להפריש קודם שיהיה לו בן, אם כן הפרשתו לאו כלום היא ואין כאן קדושה כלל, ומה הוא הספק בזה. וסיים בצ"ע.

ובשיטה מקובצת כתב בשם הרא"ש דלרבי שמעון קדוש קדושה ודאית, דכיון שהפריש קרבן גילה דעתו שרוצה לקבל עליו עוד נזירות, והרי זה כמי שהפריש קרבן על נזירות שאקבל עלי דמסתברא דקדשי. והקשה בקרבן אורה דבתוספתא מבואר דקרבן שהפריש קודם חלות הנזירות פסול הוא, ואם כן נראה דאין קדושה חלה עליו כלל. ועוד שגם מצד הסברא הוא דבר קשה מאוד, דאיך מפריש קרבן לנזרו והוא עדיין אינו נזיר, ובחטאת פשיטא דלא אשכחן כה"ג להפרישו קודם שנתחייב.

והתוספות פירשו דחזרה וילדה היינו בו ביום שהפילה, ומיבעי ליה כיון דאיכא הוכחה דהראשון גם כן בן קיימא

כולל ומכון ראש פינה:

בעי מיניה רב רחומי מאביי הריני נזיר כשיהיה לי בן כו'.

גירסת ריב"ן ותוספות באלו האבעיות אחת היא, ותרתי בעיי קמייתא הכל באומר הריני נזיר כשיהיה לי בן, אלא דבעיא קמייתא היכא דהשני אמר ועלי, ומיבעי ליה אי אדיבוריה משמע שגם הוא יהיה נזיר כשיהיה לראשון בן, או אגופיה משמע שגם הוא יהיה נזיר כשיהיה לעצמו בן. וקאמר אם תמצי לומר דעלי אגופיה משמע שיהיה נזיר כשיהיה לו בן, אמר השני ואני מאי, מי אמרינן נמי אנפשיה משמע או דלמא כי אמר ואני משמע רחימנא לך כוותך וקיבל עליו נזירות כשיהיה לראשון בן.

ובמה שאמר אם תמצי לומר כל באנפיה כסיפא ליה מלתא, נראה דנחלקו ריב"ן ותוספות, דריב"ן פירש דקאי אתרתי בעיי קמייתא, ואפילו היכא דאמר ועלי כסיפא ליה מלתא לקבל עליו נזירות כשיהיה לו לעצמו בן אלא אבן חבירו קאמר. אבל מדברי התוספות נראה דאם תמצי לומר בתרא לא קאי אלא היכא דאמר ואני דשייך למימר רחימנא לך כוותך. אבל בעיא קמייתא קאי כאם תמצי לומר קמא דאגופיה משמע.

ותו מיבעי ליה אם אמר הריני נזיר כשיהיה לפלוני בן ושמע חבירו ואמר ואני, ולריב"ן הוא הדין בעלי, מי אמרינן הכא דאנפשיה משמע כשיהיה לו בן או דלמא הכא נמי רחימנא לך כוותך קאמר ואבן פלוני קאמר ועלתה בתיקו.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ב' הלכה ה'] כתב, האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני הרי חבירו נזיר מיד.

וכתב הרמב"ד שם, האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן ושמע חבירו ואמר ואני הרי חבירו נזיר מיד, א"א תמה אני מאין הוציא זה, כי מלשון הגמרא או כשיהיה לו בן למתפיס או כשיהיה לו בן לנודר הראשון אבל נזירות מיד ליכא למתפיס, תו אמרינן בגמרא אם תמצי לומר אגופיה משמע כלומר גם אני כשיהיה לו בן אהיה נזיר קאמר אבל לא על הבן הנודר הראשון אמר לחבירו הריני נזיר כשיהיה לך בן ואמר לו חבירו ואני מהו אנפשיה קאמר כלומר גם אני כשיהיה לי בן אהיה נזיר או דילמא על הבן של אותו חבר קאמר שיהא גם הוא נזיר דאמר רחימנא לך כוותך, ואם תמצי לומר כל באפי דההוא חבירו כסיפא ליה מילתא ואההוא חבר קאמר לומר דרחים ליה כוותיה, ועל הבן של אותו חבר יהיה נזיר, אלא אם אמר שלא בפני חבירו הריני נזיר שיהיה לפלוני בן ואמר זה ואני מי אמרינן הואיל ושללא בפניו אנפשיה קאמר כלומר כשיהיה לי בן או דילמא שלא בפניו נמי רחימנא ליה כוותך קאמר ועל בנו של אותו פלוני קאמר וסליקו ליה כולהו בתיקו, וכיון דלא פליט מחד נזירות לית ליה תקנתא עד דמני שתי נזירות חד לבן חבירו וחד לבן עצמו כן השכל מורה. ע"כ.

ועוד שם ברמב"ם [הלכה ו'], האומר לחבירו הריני נזיר כשיהיה לך בן ושמע חבירו ואמר ואני, אין זה נזיר, שלא נתכוון זה האחרון אלא לומר שאני אוהב שיהיה לך בן כמו זה שהרי הוא בוש ממנו.

[הלכה ז'] האומר הריני נזיר כשיהיה לפלוני בן ושמע חבירו ואמר אני, הרי זה ספק שמא לא נתכוון אלא להיות נזיר כמותו או לומר שאני אוהב אותו כמותך, וספק נזירות להקל.

דהרמב"ם והראב"ד היה להם נוסחא אחרת באלו האיבעיות, ולא כנוסחת הריב"ן והתוספות. קמייתא מיבעי ליה היכא דאמר הריני נזיר כשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני. ואידך כשאמר כשיהיה לך בן וחבירו אמר ואני. ובתרייתא כשאמר כשיהיה לפלוני בן וחבירו אמר ואני. אבל בין ואני לועלי לא הוזכר שום חילוק, כן הוא נוסחת הרמב"ם והראב"ד וכל אחד מפרש בשיטה אחרת.

שיטת הראב"ד לפי גירסתו הוא גם כן על דרך שיטת ריב"ן ותוספות דקמייתא מיבעי ליה כשיהיה לי בן וחבירו אמר ואני אי אדיבוריה משמע, כשיהיה לראשון בן, או אגופיה משמע. ואידך מיבעי ליה כשאמר כשיהיה לך בן, האם אומרים ששני אנפשיה קאמר שיהיה נזיר כשיהיה לו בן, או דלמא רחימנא לך כוותך, וכוונתו שיהיה נזיר כשיהיה לראשון בן, דכשם שהראשון אוהב לשני ומקבל עליו נזירות כשיהיה לשני בן, הכי נמי מקבל עליו השני כשיהיה לראשון בן. וקאמר אם תמצי לומר כל באנפיה כסיפא ליה מלתא ומסתמא רחימנא לך כוותך קאמר, וכשיהיה לראשון בן קאמר. ועוד מיבעי ליה היכא דאמר הראשון כשיהיה לפלוני בן מאי, הכא שלא בפניו אנפשיה קאמר, וכשיהיה לו לשני בן קאמר, או דלמא הכי נמי רחימנא ליה כוותך קאמר וכשיהיה בן לפלוני מכוין.

ולרמב"ם, בעיא קמייתא הוא אי אדיבוריה משמע, היינו אכל דיבוריה ולא יהיה נזיר אלא כשיהיה לו בן, או דלמא אגופיה משמע, היינו שיהיה נזיר מיד. ואיפשטא בעיא זו באם תמצי לומר דאגופיה משמע והוי נזיר מיד. ואידך בעיא כשאמר הריני נזיר כשיהיה לך בן ושמע חבירו ואמר ואני, מהו, אנפשיה קאמר היינו שגם הוא יהיה נזיר, ובפירוש זה כתב הכסף משנה דהכא להאי צד הוי נזיר כשיהיה לו בן, והמשנה למלך כתב דגם כאן הוי נזיר מיד כמו בבעיא קמייתא, אלא ד"ל כיון דהכא נזיר ראובן כשיהיה בן לשמעון וענה שמעון ואני י"ל דגם הוא על נזירות כשיהיה לו לעצמו בן קאמר. וכתב הקרן אורה דמלשון הרמב"ם נראה דמפרש לבעיא זו בהאי גוונא, דראובן אמר לשמעון הריני נזיר כשיהיה לך בן ושמע חבירו היינו לוי ואמר ואני, מהו, אנפשיה משמע או רחימנא ליה כוותך ולא נתכוין לנזירות כלל אלא שאוהב הוא את חבירו כמו זה, וכן פסק להלכה בבעיא קמייתא הוי נזיר מיד ובבעיא אחריתי לא הוי נזיר כלל.

ובענין מה שהבאנו מהראב"ד לעיל דכתב דמכל מקום חייב בנזירות או בלידת בן לחבירו או לעצמו, וכיון דלא פליט מחד נזירות לא נפיק ידי חובתו עד דמני חד לנזירות בן חבירו וחד לבן עצמו, כתב כן הראב"ד לאפוקי מדברי הרמב"ם שפטר אותו מנזירות לגמרי מטעם דספק נזירות להקל, וכתב הקרן אורה דלא זכה להבין דבריו, דקשה, דהיכי מצי למימני תרי

נזירות מספק, עיין שם בדבריו שהקשה עוד כמה קושיות על הראב"ד, וסיים דמכל מקום דברי הראב"ד צ"ע.

דף י"ג ע"א-ט"ו ע"א

המשנה כאן [י"ג ע"ב] והמשנה לקמן [ט"ו ע"א] הם המשך אחד, ובאמת התוספות והרא"ש פירשו את המשניות הנ"ל בהמשך אחד כאן [י"ג ע"ב], ולפי זה יש כאן שלש בבות במשנה זו:

[בבא קמייתא, רישא] הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן משלים את שלו ואח"כ מונה את של בנו.

[בבא תנינא, מציעאה] הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן מניח את שלו ומונה את של בנו ואח"כ משלים את שלו.

[ט"ו ע"א] [בבא תליתאה, סיפא] הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן, עד שבעים לא הפסיד כלום לאחר שבעים סותר שבעים שאין תגלחת פחות משלשים יום.

ויש כמה שיטות בביאור משניות אלו. שיטת ריב"ן בבבא דרישא הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן והתחיל למנות את שלו ואחר כך נולד לו בן מונה את שלו ואחר כך מונה של בנו, היינו שאינו מגלח בינתים, דכיון שחל עליו נזירות בנו עד שלא השלים נזירות שלו נעשה כנזירות אחת ולכך אינו יכול לגלח. ודוקא כשקיבל עליו שתי נזירות נפרדות לגמרי הוא דמגלח בינתים משום דהשניה לא חלה עד אחר תגלחת הראשונה, אבל הכא דקיבל הנזירות השניה כשיהיה לו בן, אם כן מיד שנולד לו בן חלה עליו הנזירות. ואף דימי הנזירות הראשונה אין עולים לנזירות שניה, מכל מקום אינו יכול לגלח על הראשונה מפני השניה דכבר חלה עליו.

ודבר זה הוא חידוש גדול, דהיכן מצינו שתי נזירות בתגלחת אחת. ומכל מקום לשיטה זו צריך לבאר מאי נפקא מינה אם מפסיק נזירות שלו ומונה של בנו כיון דהכל מנין אחד הוא ואין תגלחת בינתים, ומה לי אם ימנה בשביל בנו או אם ימנה לשם שלו ואחר כך של בנו. ויבואר לקמן אי"ה.

ובבא תליתאה הריני נזיר כשיהיה כו' ונזיר מאה, כתב ריב"ן שם לחלק בין סתם נזירות לנזירות מרובה, דבנזירות מרובה צריך לגלח אחר נזירות בנו, ולהכי אם נולד תוך שבעים לא הפסיד כלום דנשאר לו מנזירות שלו עדיין כדי גידול שיער, אבל אם נולד לאחר שבעים דלא נשאר כדי גידול שער מנזירות שלו סותר הכל וצריך למנות כל המאה. וכתב הקרן אורה דדבריו נפלאים המה, דמה טעם יש בדבר דבסתם נזירות ליכא תגלחת בינתים ובנזירות מרובה צריך לגלח בינתים. ועוד הא דסותר הכל הוא גם כן מלתא בלא טעמא, דתגלחת אינה סותרת בכל מקום אלא שלשים יום. זו היא שיטת ריב"ן דיוצא בגילוח א' וקרבן אחד לשניהם.

ושיטת הגליון בריב"ן, דברישא דמתניתין מגלח אחר נזירות שלו ואחר כך מונה של בנו ככל שתי נזירות, ומציעתא דמשלים את שלו היינו גם כן אחר גילוח של נזירות בנו ומיירי בנזירות מרובה כמו הסיפא, וסיפא קמ"ל החילוק בין נולד תוך שבעים לאחר שבעים.

ובשיטה מקובצת כתב עוד דרך אחרת לפי שיטה זו, דהא דתנן משלים את שלו היינו שצריך למנות שלשים יום אחר גילוח של נזירות בנו, ולפי שיטה זו סיפא דמתניתין פירושה דנולד עד שבעים אינו סותר כלום, דאחר גילוח של בנו מונה עוד שלשים שנשאר לו מנזירות בנו, אבל אם נולד אחר שבעים סותר, דלא נשאר לו מנזירות בנו עוד שלשים יום. ועל כרחו צריך למנות שלשים משום גידול שער. וכללא דמלתא לשיטה זו, צריך גילוח וקרבנות לנזירות שלו לחוד ולנזירות בנו לחוד. ובין לשיטת ריב"ן ובין לשיטת הגליון מתניתין דלקמן דוקא תני הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר מאה, דאיפכא ודאי מונה את שלו ואחר כך של בנו.

והתוספות פירשו רישא דמתניתין כפירוש הגליון דמונה את שלו ומגלח ואחר כך מונה של בנו. אבל במציעתא יצאו לידון בדבר החדש משום דקשה להם כנ"ל היכי מצי להשלים נזירות שלו אחר גילוח של נזירות בנו, הא ליכא כדי גידול שער, ומשום הכי פירשו דבמציעתא אינו מגלח אחר נזירות בנו כיון דלא יוכל לקיים מצות גילוח על שלו, דהא לא נשאר לו כדי גילוח, ומשום הכי לא יגלח אלא אחר השלמת נזירות בנו, ומביא שני קרבנות אחד על נזירות שלו ואחד על נזירות בנו. וסיפא הכי פירושה, נולד תוך שבעים אינו סותר, היינו דמנין הנשאר עולה לכאן ולכאן, כיון דנזירות בנו מובלע בתוך מנין שלו. אבל נולד לאחר שבעים, כיון דאינו מובלע כולו בתוך נזירות שלו צריך למנות לזה לעצמו ולזה לעצמו, והיינו סותר המנין שאין עולה לו לשתיים אלא מונה של בנו ואחר כך משלים שלו כיון דאין גילוח בינתים. וכתבו עוד דהוא הדין כי אמר הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר אם נולד הבן ביום ראשון למנינו עולה מנין אחד לשניהם כיון דהוא מובלע במנין הראשון.

ולכאורה לפי סברא זו הוא הדין אם אמר איפכא הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן אם נולד ביום ראשון דיעלה מנין אחד לשניהם, וכן כתב בשיטה מקובצת. אבל התוספות כתבו דזה אינו, דכל שקיבל נזירות שלו תחלה מונה את שלו ואחר כך של בנו, דלא חייל כלל נזירות בנו עד אחר השלמת נזירות שלו, ודוקא היכא דקיבל עליו תחלה נזירות בנו ואחר כך שלו והתחיל למנות שלו ונולד לו בן, בהא הוא דהוי מנין אחד לשניהם ואין אחד מדחה את חברו, דנזירות שלו אינו דוחה של בנו דהא קיבל תחלה של בנו ומיד כשנולד צריך להתחיל ולמנות, ושל בנו אינו דוחה שלו משום דכבר התחיל למנות את שלו ומנין אחד עולה לכאן ולכאן היכא דמובלע המנין זה בזה, ומביא נמי שני קרבנות.

בעי רבא הריני נזיר לאחר עשרים יום ומעכשיו מאה יום מהו כיון דהלין מאה בעשרים לא שלמין לא חיילין או דלמא כיון דאיכא גידול שער חיילין.

ופירשו ריב"ן ותוספות דמיבעי ליה אנזירות של מאה אי חיילין בתוך העשרים או דלמא לא חיילין כלל בתוך העשרים, כיון דלא שלמין וצריך להניחן עד אחר נזירות של עשרים יום ולמנותן יחד. ותוספות ביארו דאף על גב דאמר מעכשיו מאה יום, אמדינן דעתיה דלא נתכוין שיתחיל מעכשיו כיון דלא שלמין ויצטרך להפסיקן מפני נזירות של עשרים יום, דנזירות זו ודאי אינה נדחית כיון דהיתה ראשונה בקבלה, אלא מעכשיו מאה יום דקאמר היינו דמקבל עכשיו מאה יום למנותן לאחר נזירות של עשרים יום. והתוספות [ד"ה או דלמא] הקשו בזה לפי שיטתם דאם נזירות בנו מובלע בתוך נזירות מאה מנין אחד עולה לכאן ולכאן, אם כן הכי נמי אמאי לא יעלה מנין אחד לזה ולזה, דהא נזירות שאחר עשרים מובלעות בתוך נזירות מאה. וכתבו בשם ר"ת דלא מהני הבלעה אלא היכא דמפסיק לנזירות בנו דכיון דמפסיק בשלו ומונה של בנו עולה לשניהם, אבל היכא דלא בעינן הפסקה מונה זו ואחר כך זו. והביא ראיה לזה מאם אמר הריני נזיר שלשים ואחר כך אמר הריני נזיר מאה דאין עולין זה בזה משום דאין צריך הפסקה.

ותוספות עצמם תירצו דשאני התם בדינא דמתניתין דלא נזר נזירות לבנו אלא אם יולד לאחר שבעים. אבל אם יולד תוך שבעים אין דעתו למנות לבנו נזירות בפני עצמו אלא שלשים האחרונים יעלה לשניהם. ומה שלא אמר הריני נזיר כשיהיה לי בן ומעכשיו שבעים יום כיון דאין דעתו אלא שיהיה בין הכל מאה, הוא משום דבאמת דעתו שאפילו אם לא יהיה לו בן יהיה נזיר מאה, אלא דאם יהיה של בנו מובלע בתוך המאה יעלה של בנו בחשבון המאה. מה שאין כן הכא דתלה נזירות ראשונה בזמן לאחר עשרים יום ואחר כך אמר ומעכשיו מאה, אם איתא שדעתו שאותן הנזירות של אחר עשרים יעלה לחשבון המאה, אם כן הוה ליה למימר הריני נזיר לאחר עשרים ומעכשיו שבעים ויהיה בין הכל מאה.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ד' הלכה ו'] כתב, האומר הריני נזיר לאחר עשרים יום, וחזר ואמר הריני נזיר מעתה מאה יום, מונה עשרים יום ופוסק ומתחיל למנות שלשים שהיא הנזירות שנדר לאחר עשרים, ואחר השלשים מגלח תגלחת טהרה ומביא קרבנותיו וחוזר ומונה שמונים יום כדי להשלים המאה שנדר בסוף ומגלח ומביא קרבנותיו. [הלכה ז'] אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום והריני נזיר מעתה, מונה שלשים יום ומגלח תגלחת טהרה וחוזר ומונה שלשים יום אחרים והיא הנזירות שנדר לאחר עשרים, שאם תאמר מונה עשרים ופוסק מונה שלשים ומגלח נשאר מנזירות שהתחיל בה עשרה יום בלבד, ואין בין תגלחת טהרה לתגלחת טהרה לעולם פחות משלשים יום.

ולשיטה זו כתב בשיטה מקובצת הנפקא מינה בהפסקה זו דמפסיק ומונה של בנו ואחר כך משלים שלו, היא גופא קמ"ל דמפסיק בשל בנו ומשלים את שלו ואינו מגלח בינתים, דאם היה משלים שלו ואחר כך ימנה של בנו היה צריך לגלח בינתים כמו ברישא, אבל השתא דמפסיק בשל בנו ולא נשאר כדי גילוח משלו אינו מגלח בינתים.

והקשה בקרן אורה דקשה במה ניכר הפסקה זו אם הוא מונה לשל בנו או לשלו כיון דליכא תגלחת, דהרי לא בעינן כוונה לשמה במנין לשם איזה נזירות הוא מונה, ועוד דהיכא מצינו שיביא שני קרבנות על תגלחת אחת. וכל שכן דתיקשי בסיפא בנזירות מרובה דמנין אחד עולה לשניהם ועל מנין אחד יביא שני קרבנות, דאי לא מייתי אלא קרבן אחד אם כן ליכא אלא חדא נזירות והוא קיבל עליו שתי נזירות, אלא על כרחך שני קרבנות הוא מביא על מנין אחד.

וכל זה לענין תגלחת, ולענין טומאה אמרו בגמרא לקמן [י"ד ע"א], נטמא בימי בנו רבי יוחנן אמר סותר ריש לקיש אמר אינו סותר רבי יוחנן אמר סותר חדא נזירות אריכתא היא ריש לקיש אמר אינו סותר נזירות דידיה לחוד ודבריה לחוד.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ד' הלכה ג'] כתב, האומר הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן, והתחיל נזירות שלו ואחר כך נולד לו בן, משלים את שלו ואחר כך מונה את של בנו. אמר הריני נזיר כשיהיה לי בן והריני נזיר כך וכך יום, והתחיל בנזירות שלו ואחר כך נולד לו בן, פוסק נזירות שלו ומונה את של בנו ואחר כך חוזר ומשלים את שלו והרי שתיהן כנזירות אחת, לפיכך אם נטמא בתוך נזירות של בנו סותר הכל, נטמא אחר נזירות בנו כשהתחיל להשלים נזירותו אינו סותר אלא עד נזירות בנו. ובכמה ימים משלים את שלו, אם נשאר מנזירותו כשנולד הבן שלשים או יותר מונה נזירות בנו ומשלים הימים שנשארו מנזירותו, ואם נשארו מנזירותו פחות משלשים מונה שלשים אחר נזירות בנו, שאין בין תגלחת לתגלחת פחות משלשים יום.

[הלכה ד'] כיצד האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן, והריני נזיר מאה יום והתחיל בנזירות שלו ונולד לו בן, אם נשאר מן המאה שנדר שלשים יום או יתר כשנולד הבן לא הפסיד כלום, שהרי פוסק נזירות שלו ומתחיל ומונה של בנו ומגלח ומביא קרבנותיו ומשלים השלשים או יתר שנשארו מנזירותו ומגלח לנזירותו, ואם נשאר מן המאה פחות משלשים סותר עד שבעים.

ועל מה שכתב הרמב"ם [הלכה ג'] נטמא אחר נזירות בנו וכו' אינו סותר אלא עד נזירות בנו, השיג הראב"ד, אינו מחזור, דלא פליגי ר"י ור"ל בשנטמא בימי בנו אם סותר אם לאו אלא אם יסתור את שלו בשביל טומאה שנטמא בימי בנו, דרבי יוחנן אמר סותר את הכל ורשב"ל אמר אינו סותר, אבל טומאת נזירות שלו לנזירות שלו בין בתחלה בין בסוף לדברי הכל סותר את נזירותו. ועיין בזה עוד לקמן.

ואם תמצוי לומר חיילי אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום ומעכשיו נזיר עולם מהו מי חיילא עליה או לא אם תמצוי לומר הכא כיון דאפשר לאיתשולי חיילא אמר הריני נזיר שמשון לאחר עשרים יום ומעכשיו נזיר סתם מהו הכא לא אפשר לאיתשולי מי חיילא או לא אמר כמשה בשבעה באדר מאי.

מה שאמרו בגמרא ואם תמצוי לומר הכא כיון דאפשר לאיתשולי חיילא, לפירוש התוספות כיון דאפשר לאיתשולי אנזירות שאחר עשרים יום ולא יהיה הפסק בנזירות עולם חיילא נזירות עולם מיד, ואי לא מתשיל מפסיק ומונה נזירות שאחר עשרים, רק דאינה מעכבת על נזירות עולם מלחול מהשתא כיון דאפשר לאיתשולי ויהיה בלא הפסקה. אמר הריני נזיר שמשון לאחר עשרים יום ומעכשיו נזיר סתם דלא אפשר לאיתשולי עליה חיילא אי לא חיילא.

וכתב הקרן אורה דהעולה להלכה לשיטת התוספות, דבנזירות מועטת כיון דלא שלמי מסיק באם תמצוי לומר [דקיימא לן דכל אם תמצוי לומר נקטינן כן להלכה] דלא חיילי כלל בתוך העשרים, אלא מונה נזירות שאחר עשרים ומגלח וחוזר ומונה נזירות שקיבל מעכשיו, ואם קיבל מעכשיו נזירות מרובה מסיק באם תמצוי לומר דחיילי, כיון דאית ליה תמנין יומין לבסוף ניחא ליה להפסיק נזירותו, והיכא דאמר מעכשיו נזיר עולם גם כן חייל נזירות עולם מיד ומפסיק אחר כך לנזירות שאחר עשרים, ואע"ג דזו הפסקה גדולה וס"ד דלא היה בדעתו להפסיק בזה, אבל כיון דאי בעי מיתשיל אנזירות שאחר עשרים ויהיה בלא הפסקה מש"ה חייל נזירות עולם מיד. וה"ה לאחר עשרים נזיר עולם ומעכשיו נזיר סתם דחייל נזירות סתם מיד אע"ג דיהיה מוכרח להפסיקן לאחר עשרים ולמנות נזירות עולם, מ"מ כיון דנזיר עולם ג"כ אפשר בשאלה ויהיה בלא הפסקה ג"כ דעתו שיחול מיד, וכי מסיק בתיקו בנזיר שמשון לאחר עשרים ומעכשיו נזיר סתם, כיון דנזיר שמשון אי אפשר בשאלה קפיד אהפסקת נזירותו ולא חייל כלל, או דלמא מ"מ חיילי בתוך העשרים.

ולענין תגלחת והבאת קרבנות היכא דאמר מעכשיו נזיר מאה, לדברי התוספות מגלח שתי פעמים, לאחר נזירות שאחר עשרים יום, ואחר שמונים של השלמה, ולשיטת ריב"ן לעיל במתניתין אינו מגלח אלא תגלחת אחת.

וכתבו עוד התוספות דאם אמר נזיר סתם לאחר עשרים ומעכשיו נזיר שמשון, בזה פשיטא להו דחייל נזיר שמשון לאלתר ומדחה את הנזירות סתם שאחר עשרים, כיון דנזירות זו איתא בשאלה ואפשר שיהיה בלא הפסקה, והיינו לפי שיטתם דבנזיר עולם כה"ג נמי אינו מגלח על נזירות שאחר עשרים אלא בעת שמגלח על נזירות עולם, אבל בלא"ה אסור לגלח, וא"כ הכא בנזיר שמשון ודאי אינו רשאי לגלח, וכתב הקרן אורה דלדברי התוספות ג"כ אפשר שמונה נזירות סתם לאחר עשרים ואינו מגלח לעולם, ואסור גם בטומאת מת לעולם.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ד' הלכה ח'] פסק, אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום וחזר ואמר הריני נזיר עולם מעתה לא חלה עליו נזירות שנדר בראשונה. [הלכה ט'] וכן אם אמר הריני נזיר שמשון לאחר עשרים יום, וחזר ואמר הריני נזיר מעתה, אינו מגלח לנזירות זו שנדר באחרונה.

וכתב הקרן אורה על דברי הרמב"ם, ונקוט האי כללא בידך בשיטת הרמב"ם, דהנזירות מעכשיו חיילא מיד בכל הני בני, ובנזירות מועטת כתב דנזירות שאחר עשרים נדחית ומונה שלשים מעכשיו ומגלח ומביא קרבן ואח"כ מונה עוד שלשים בשביל נזירות שאחר עשרים, ובמעכשיו נזירות מרובה מפסיק בנזירות שאחר עשרים, ומעכשיו נזיר עולם אין השניה חלה כלל, ומעכשיו הוי נזיר עולם ואין מקום לשניה לחול.

וכתב הקרן אורה דלשיטת הרמב"ם היכא דאמר איפכא, לאחר עשרים נזיר עולם, ומעכשיו נזיר סתם, הוי כמו בנזירות מועטת דמשלים הנזירות מעכשיו למ"ד ואח"כ הוי נזיר עולם, ובנזיר שמשון הוא דמיבעי ליה בכהאי גוונא אי יכול להשלים נזירות סתם שמעכשיו ולגלח אחריהם, או דלמא כיון דנזיר שמשון ליתא בשאלה על כן חל הוא מיד לאחר עשרים ואינו מגלח אחר נזירות סתם.

וכתב הקרן אורה דנראה מתוך דברי הרמב"ם, דמפרש הא דמיבעי לן בכל הני אי חיילין אי לא, היינו אי חיילין הנזירות מעכשיו לגמרי לעכב הנזירות שאחר עשרים, ומיבעי במעכשיו נזירות מרובה אי חיילא לגמרי וידחה הנזירות שאחר עשרים עד אחר גמר מנין המרובה אי לא, וקאמר ותיבעי ליה נזירות מועטת, חדא מגו חדא מיבעי ליה, אם תמצוי לומר נזירות מועטת כיון דעשרה יומין הוא דיתרין לא סלקין ליה כו', והיינו אם תמצוי לומר דנזירות מועטת חיילא לגמרי וישלימנה תחילה משום דאם יפסיקנה לא ישאר אלא עשרה יומין ואין בה כדי גידול שער, משום הכי לא שייך בה הפסקה, אבל נזיר מאה דאית ליה תמנין יומין לבסוף סלקין ליה ויפסיק את הנזירות מרובה בנזירות שאחר עשרים, אי לא משום דחיילין לגמרי וכיון שהתחיל גומרה. ואם תמצוי לומר בהא נמי חיילי לגמרי ומונה הראשונה אחר גמר השניה, אמר מעכשיו נזיר עולם מהו, מי חיילי עליה לגמרי ואין מקום לראשונה לחול עוד, אי לא חיילי לגמרי ויפסיק בשניה ויגלח אחריה ואח"כ יחזור לנזירות עולם. ואם תמצוי לומר כיון דאפשר לאיתשולי על נזירות שאחר עשרים חיילי לגמרי, ואע"ג דקיבל עליו תחלה נזירות אחר עשרים, מ"מ כי אמר בתר הכי מעכשיו נזיר עולם חיילי נזירות עולם, ונדר הראשון בטל לגמרי דכיון דיכול למיתשיל עליה יכול נמי לבטלה בנזירות עולם מעכשיו.

תו קמיבעי ליה בנזיר שמשון לאחר עשרים ומעכשיו נזיר סתם, אי חיילי הכא נזירות סתם וידחה נזירות שמשון עד אחר מנין נזירות סתם ויגלח ומביא קרבן, אי לא חיילי לדחות נזירות שמשון כיון דליתיה בשאלה, ונשאר בתיקו, ומש"ה בנזירות מועטת פסק דיגמור מנינה כאם תמצוי לומר,

ובניירות מרובה לא פסק כאם תמציי לומר דחיילי אלא כדאיפשטא מברייתא דמפסיק בינתים, ובמעכשיו נזיר עולם פסק כאם תמציי לומר דחיילי. ועיין עוד בדברי הקרן אורה בשיטת הרמב"ם וביאורה.

דף י"ד ע"ב

נטמא בימי צרעתו רבי יוחנן אמר סותר ריש לקיש אמר אינו סותר רבי יוחנן אמר סותר דהא בניירות קאי ריש לקיש אמר אינו סותר צרעת לחוד ונזירות לחוד.

וכתב הגרי"ז דלכאורה המחלוקת כאן בצרעת הוא דימי צרעתו אינן עולין לו וכיון דאינן עולין אינו סותר לר"ל, וא"כ אין זה דין דוקא בצרעת, וה"ה גם בשאר טומאות שאינן עולין ואינן סותרים כדין טומאה ולא דוקא נקט צרעת. אבל כתב דבאמת נראה שחלוקה צרעת משאר דברים שאינן עולין לו לימי נזירותו, דצרעת מלבד שאינה עולה הרי היא גם מופקעת מדין נזירות, ואין זו רק דין שאינה עולה למנין הימים אלא יש בה דין הפקעה מנזירות. וכן מורה לשון הרמב"ם [פ"ו מהלכות נזירות הל"ט], ולמה דוחה עשה של תגלחת הנגע לנזירות, מפני שכבר נטמא הנזיר בצרעת וימי חלוטו אין עולין לו כמו שבארנו, והרי אינו קדוש בהן. ע"כ. הרי שכתב הטעם שאינו קדוש באלו הימים.

וכתב הגרי"ז דלפי"ז י"ל דדוקא במצורע אמר ר"ל דאינו סותר, משום דנזירות לחוד וצרעת לחוד, דבזמן צרעתו הרי הוא מופקע מקדושת נזיר, אבל בשאר ימים שאינן עולין, שפיר הוי נזיר מאחר שאינו מופקע מנזירות, אלא רק אינן עולין משום דבעינן קיום נזירות בטהרה, ובזה גם לר"ל סותר, ודוקא במצורע פליגי.

ופסק הרמב"ם כרבי יוחנן דאע"פ שהוא מצורע מ"מ עומד בניירות וכל איסורי נזיר עליו, ומשום הכי סותר את הנזירות אם נטמא, כדאיתא ברמב"ם [הלכות נזירות פרק ז' הלכה ט'], נזיר שנצטרע והוחלט כל ימי חלוטו ושבעת ימי ספירו שסופר אחר שיטהר לצרעתו בין תגלחת ראשונה לשניה אין עולין לו מימי נזירותו, אבל ימי הסגר עולין לו, וכן אם זב בשרו בין איש בין אשה כל ימי זיבתו עולין להן אף על פי שהן טמאין ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא. [הלכה י'] אין צריך לומר שאם נטמא הנזיר בשאר טומאות שימי טומאתו עולין לו ואינו סותר כלום, נטמא במת בתוך ימי צרעתו סותר את כל הקודמין שהרי בניירותו עומד ואף על פי שהוא טמא.

נטמא ביום גידול שיער רב אמר אינו סותר אפילו לרבי יוחנן דאמר סותר הני מילי היכא דקאי בניירות גידול שיער מישלם נזירות הוא ושמאל אמר סותר אפילו לריש לקיש דאמר אין סותר התם שתי נזירות הכא חדא נזירותא.

שיטת ריב"ן דיום גידול שער היינו יום השלמת נזירות מאה שהפסיק בינתים בתגלחת צרעת, ומשמע מדבריו דבתוך השלשים ודאי סותר את הכל גם השבעים שלפני הצרעת,

אלא דביום שלשים הוא דפליגי, וכתב הקרן אורה דזה אינו מובן, דהיכן מצינו לחלק בין יום שלשים או תוך שלשים, וכיון דבתוך שלשים סותר הכל ה"ה ביום שלשים דסותר מן התורה, דסותר הכל.

ושיטת התוספות דמיירי היכא דנסתר ע"י תגלחת כגון שגילחוהו לסטים, והוא הדין אם נתגלח ע"י צרעת דבזה לא נסתר ימים הראשונים לגמרי, ומה שצריך לחזור ולמנות שלשים הוא משום גידול שיער לחוד, ופליגי בזה אם סותר או לאו, וכתב הקרן אורה דכן בהפסיק בניירות בנו בניירות מועטת דצריך לחזור ולמנות שלשים לנזירות שלו משום גידול שער לדעת הרמב"ם ז"ל, שייכא גם כן פלוגתייהו.

אמר רב חסדא הכל מודים שאם קדש שיער בדם אין לו תקנה.

ומסקנת הגמרא שרב חסדא מדבר אליבא דרבנן, במי שהביא קרבנות ונטמא אחר הקרבת אחד מהם דסבירא להו שלאחר שיטהר יביא את שאר הקרבנות, מכיון שלאחר שהקריב קרבן אחד שוב אינו נזיר, ואמר רב חסדא דמכל מקום אין לו תקנה במצות תגלחת. ולדעת תוספות היינו שלא יוכל עוד לקיים מצות תגלחת בניירות זו, ולכן מותר לשתות יין ולהטמא למתים.

ולשון תוספות הוא שמיד מותר לשתות יין ולהטמא למתים, וכתב הגרי"ז שמה שכתבו התוספות מיד, כוונתו, דמבואר ברמב"ם שאם הביא קרבנותיו ולא גילח אסור ביין וטומאה עד הערב, והענין, שיש שני דינים במצות גילוח, האחת שמצווה לגלח ביום הבאת קרבנותיו, וזה מדיני הנזירות שכשמסיים את נזירותו צריך לגלח, ודין שני ששיער שגדל בקדושת נזירות מצוה לגלחו, וזו מצוה בפני עצמה שאינה שייכת להלכות נזירות, דהיינו שיעשנה כשהוא עדיין נזיר. ולכן ביום הבאת קרבנותיו צריך לנהוג נזירות עד שיגלח, כי המצוה היא לגלח בעודו נוהג מנהג נזירות, אבל לערב שכבר אינו זמן הבאת קרבנות יוכל לשתות יין וכו', דלמצוה הפרט וונת תוספות דכאן שאין מצות גילוח כלל יכול מיד לשתות יין ולהטמא למתים ואינו צריך להמתין לערב.

ודעת הרא"ש דמה שאמר רב חסדא שאין לו תקנה למצות גילוח היינו דהפסיד את עיקר המצוה, אבל ודאי צריך לגלח את שערו. אבל רבינו פרץ כתב דזה תלוי בקרבן, דצריך לשלח שערו תחת דוד השלמים, וכיון שכשיסיים את טהרתו שוב אין לו דוד שלמים, ממילא אין לו מצות גילוח כלל. וכבר הבאנו בסמוך מדברי הגרי"ז בשתי המצוות שיש בגילוח השיער, שאחת שייכת לקרבן ואחת היא מצות גילוח בפני עצמה, ודבר זה מתאים עם דברי הרא"ש שהפסיד רק את עיקר המצוה, אבל את המצוה בכללותה לא הפסיד.

דף ט"ו ע"א

אמר רב יום שבעים עולה לכאן ולכאן.

היה טהור כשנטמא הימים הראשונים יפלו. ועוד מה זו רבותא שנקט שאפילו היה שם שלשים יום, שלשים יום אלו מה מעלים ומה מורידים.

והתוספות באמת כתבו שאין כל חידוש בזה, ועיקר החידוש שאין קרבן טומאה. וזה כמובן דוחק. אמנם המלאכת שלמה על המשניות כתב ליישב אליבא דשיטת הרמב"ם שטומאת בית הקברות היא טומאה שאינה סותרת את ימי הנזירות [דלקמן מבואר שיש הלכה למשה מסיני בכמה וכמה טומאות מת שטמא מן התורה וצריך הזאת שלישי ושביעי, ומכל מקום אינו מגלח עליהם] וזה החידוש כאן, דאף שאם היה נזיר טהור ונכנס לבית הקברות לא היה מגלח תגלחת טומאה, מכל מקום ימים אלו אינם עולים למניינו. אמנם אכתי לא מבואר מה החידוש בשלשים יום.

יצא ונכנס עולין לו מן המנין, ומביא קרבן טומאה.

וכן פסק הרמב"ם [הלכות נזירות פרק ו' הלכה י'] יצא מבית הקברות ושהה ימים וחזר ונכנס אין אותן הימים [דהיה בבית הקברות כשנזר] עולין לו, יצא והזה וטבל וטהר ומנה ימים מנזירותו וחזר לבית הקברות אותן הימים שמנה עולין לו, ואפילו נכנס ביום שמיני שלו הרי השביעי שלו עולה לו מן המנין, ואם נטמא שם אחר שנכנס באחת מן הטומאות שהנזיר מגלח עליהן מביא קרבן טומאה וסותר הימים הקודמין ומגלח תגלחת טומאה.

רבי אליעזר אומר לא בו ביום, שנאמר והימים הראשונים יפלו, עד שיהו לו ימים ראשונים.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ו' הלכה ו'] כתב, נטמא ביום שנזר או בשני אינו סותר אלא משלים עליהם אחר שיביא קרבנו, שנאמר והימים הראשונים יפלו עד שיהיו שם שני ימים ראשונים, לפיכך אם נטמא משלישי והלאה סותר כל הקודמין. ע"כ. הרי דנקט הרמב"ם להלכה דין דהימים הראשונים, ומכל מקום נקט שהוא רק לענין סתירת ימי הנזירות הראשונים, אבל קרבן טומאה מביא בכל אופן. אבל דעת התוספות שאינו מביא קרבן טומאה על ימים אלו.

מי שנזר והוא בבית הקברות רבי יוחנן אמר נזירות חלה עליו וריש לקיש אמר אין נזירות חלה עליו.

ומסקנת הגמרא לקמן [י"ז ע"א] אמר רב בר רב אשי מיחל כ"ע לא פליגי דחיילא אלא כי פליגי למלקי רבי יוחנן סבר כיון דחיילא לקי וריש לקיש סבר לא לקי וחיילא. דהיינו לכולי עלמא חלה עליו נזירות מיד, רק נחלקו אם לוקה על טומאת בית הקברות או לא, דלריש לקיש הואיל ומיעטו הכתוב מקרבן טומאה מיעטו מכל הלכות טומאה, ועלו דברי ריש לקיש בתויבתא.

ובדעתו של ריש לקיש למסקנא נחלקו הראשונים, דלריב"ן אליבא דריש לקיש חלים עליו כל איסורי הנזירות, אבל מכל מקום אינו לוקה על אף אחד מהם. ואף דחלה עליו הנזירות,

לתוספות היינו החידוש שיום הראשון לנזירות בנו אף על פי שתחילת אותו היום עלתה לנזירותו שלו, ולפי זה נזירות בנו מסתיימת ביום הצ"ט. ויוכל לגלח ביום המאה, אף על פי שאם היה נודר רק מאה יום היה מגלח ביום המאה ואחת, מדרבנן, כאן הואיל ויוכל לגלח על בנו ביום המאה, תועיל התגלחת גם לנזירותו שלו. וברא"ש כתב הטעם שיכול לגלח ביום המאה הוא לפי שיום השבעים נחשב לשני ימים, הואיל ומנה אותו מתחילת היום לעצמו ואחר כך לבנו, אמנם הרא"ש עצמו כתב שהוא תימה לומר שיום אחד באמצע יחשב לשני ימים.

ולריב"ן דביאר במשנה דקיבל נזירות לעצמו וסתם נזירות לבנו, והיה צריך למנות מאה ושלשים יום, ולגלח ביום קל"א, וכאן שנוולד ביום השבעים, נחשב יום השבעים לעצמו ויום הראשון לבנו, והואיל וכן נזירות בנו מסתיימת ביום הצ"ט, ומגלח ביום המאה, ואותו היום מתחיל למנות להשלים את נזירותו, ויגלח ביום הק"ל, ולא ביום הקל"א.

דף ט"ו ע"ב

אלא רב דאמר כרבי יוסי.

המבואר בגמרא דלדעת רבי יוסי דאמרינן מקצת היום ככולו היינו שאף בשומרת יום כנגד יום אם תראה במשך יום השימור הרי זו ראייה חדשה והרי היא שוב שומרת יום כנגד יום, ואף שמצאנו בזה שטמאה למפרע היינו רק מדרבנן, אבל מדאורייתא טהורה כדין טבול יום עד הראייה החדשה, ולא משכחת זבה מן התורה רק אם תחילת היום וסופו היו בטומאה, דהיינו שראתה בהם.

בקובץ הערות [למסכת יבמות סימן ל"ט ס"ק ג'] כתב, וביאור מחלוקת זו נראה לכאורה, דרבי יוסי סבירא ליה דכל מקצת הוא יום מצד עצמו, ומשום הכי אפשר לחלק היום האחרון לשני ימים, ורבנן ס"ל דמקצת היום אינו כיום מצד עצמו, אלא דמקצתו נקי נחשב כאילו היה כולו נקי, וחדא יומא לתרי יומי לא מפלגינן. ומשום הכי, אם ראתה בסוף היום סותרת, דאיגלאי מילתא שלא היה היום נקי, כיון דהוא יום אחד ואינו כשני ימים. אמנם יש אחרונים שרצו לומר דלחכמים דפליגי ארבי יוסי וסבירא להו דאם רואה במשך היום טמאה למפרע, הוא לא משום דלא אמרינן מקצת היום ככולו, אלא הוא דין סתירה למפרע, כדין זבה או זב שראו ביום השביעי שסתרו את כל הימים הנקיים.

דף ט"ז ע"ב

מי שנזר והוא בבית הקברות אפילו היה שם שלשים יום אין עולין לו מן המנין.

לשון המשנה תמוה, דמה בא ללמדנו במה שאין הימים עולים לו מן המנין, וכי מהיכי תיתי שיעלו לו, והרי אף אם

ולענין עצם הבעיא אי בעי שהיה או לא, כתבו התוספות שהוא רק באונס, דאפשר שבאונס איכא דין שהיה, אבל שלא באונס לא מיבעי ליה כלל. וכן כתב הרא"ש להוכיח ממה שלא מצאה הגמרא אופן לבעיא זו רק בשידה תיבה ומגדל, ולכאורה היתה יכולה למיבעי באופן פשוט יותר, דנכנס בשוגג לבית הקברות, אלא חזינן דרק באונס הסתפק.

דף י"ז ע"ב

ומה ימי טומאתו אין עולין לו מן המנין אף ימי חלוטו אין עולין לו מן המנין.

אבל ימי הסגרו עולים לו, לדעת הריב"ן [לקמן ג"ד ע"ב] הוא הלכה למשה מסיני, ולדעת התוספות הוא מסברא, הואיל ואינו מגלח בימות הסגרו. אמנם הרמב"ם כתב להדיא [הלכות נזירות פרק ז' הלכה ט'], נזיר שנצטרע והוחלט כל ימי חלוטו ושבעת ימי ספירו שסופר אחר שיטהר לצרעתו בין תגלחת ראשונה לשניה אין עולין לו מימי נזירותו, אבל ימי הסגר עולין לו, וכן אם זב בשרו, בין איש בין אשה כל ימי זיבתן עולין להן אף על פי שהן טמאין, ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא. ויתבאר אי"ה לקמן [ג"ד ע"ב].

דף י"ח ע"א

וקדש את ראשו ביום שהוא ביום הבאת קרבנותיו דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר ביום תגלחתו.

ומהו יום תגלחתו, האם הוא תלוי ביום, דהיינו האם חלות נזירות טהרה תלויה בטהרה או בתגלחת. דלדעת תוספות הכל תלוי בטהרה, ולאחר שטבל חלה עליו מיד נזירות טהרה, אבל הרא"ש והרמב"ם [פירוש המשניות במסכת כריתות פ"ב מ"ג] סבירא להו שהכל תלוי בתגלחת.

דף י"ח ע"ב

נטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי אינו מביא אלא קרבן אחד. נטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני מביא קרבן על כל אחד ואחד מתחיל ומונה מיד דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו. הביא חטאתו ונטמא והביא חטאתו ונטמא מביא קרבן על כל אחד ואחד. הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר כשם שחטאתו עיכבתו כן אשמו מעכבו.

דהיינו דמבואר שכל זמן שלא התחילה נזירות טהרה מביא קרבן אחד על הכל, ובזה נחלקו איזה קרבן מחיל עליו נזירות טהרה.

וכך פסק הרמב"ם [הלכות נזירות פרק ז' הלכה ט"ו], נזיר שנטמא טומאות הרבה, בין שהתרו בו על כל אחת ואחת ובין שלא

צריך קבלה חדשה כשיטהר, ועד שיקבל לא ילקה. ולדעת התוספות לדעת ריש לקיש אינו לוקה אך ורק על איסור טומאה, אבל על תגלחת ויין לוקה. וגם אינו צריך קבלה חדשה [ועיין בגרי"ז שהביא שדעת הר"ן בנדירים כשעת הריב"ן, ושכן מבואר בירושלמי כשיטה זו].

וכתב הגרי"ז בביאור דעת הריב"ן, שמר בר רב אשי לא חולק על ההוה אמינא אליבא דריש לקיש דנזירות זו היא נזירות לא שלימה, רק ההוה אמינא היתה שלא לוקה לפי שלא חלו עליו איסורי נזיר כלל, ולמסקנא אף אליבא דריש לקיש חלו עליו איסורי נזיר, אך מכל מקום אכתי הנזירות אינה שלימה, ולכן לא ילקה עד שיקבל קבלה חדשה מועילה. ולדעת תוספות הוא מיעוט שלא לוקה על טומאה, אבל אין חסרון בעצם הנזירות, ולכן לא צריך קבלה חדשה.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ז' הלכה ז'] פסק, נדר בנזיר והוא טמא מת חלה עליו נזירות, ואם נטמא פעם אחרת או שתה יין או גלח לוקה, ואם שהה בטומאתו כמה ימים אין עולין לו עד שיזה שלישי ושביעי ויטבול בשביעי ויום שביעי שלו עולה לו ממנין נזירות לזה שנדר והוא טמא, אבל נזיר טהור שננטמא אינו מתחיל למנות אלא מיום השמיני והלאה. [הלכה ח'] מי שנדר והוא בבית הקברות נזירות חלה עליו, ואפילו שהה שם כמה ימים אין עולין לו ולוקה על שהייתו שם, ואם התרו בו שלא יזיר שם אינו מגלח שערו כשיצא משם, ואם נטמא שם בבית הקברות באחת מן הטומאות שהנזיר מגלח עליהן אינו מגלח ואינו מביא קרבן טומאה. וכתב הכסף משנה, מלשון רבינו שכתב לוקה על שהייתו שם משמע דבעי שהייה, וטעמו משום דלא אמרו דלא בעי שהייה אלא היכא דאמרי ליה לא תנזור, אבל אי לא אתרו ביה הכי לא סגי בלא שהייה, דהא אי אפשר להתרות בו לא נטמא דהא טמא ועומד הוא אבל אפשר להתרות בו לא תשהה שם:

דף י"ז ע"א

בעי רבא נזיר והוא בבית הקברות מהו בעי שהייה למלקות או לא וכו' אלא כגון שנכנס בשידה תיבה ומגדל ובא חבירו ופרע מעליו מעזיבה כי גמירין שהייה בבית המקדש אבל אבראי לא או דלמא לא שנא תיקו.

והרמב"ם [הלכות נזירות פרק ז' הלכה ט'] פסק, נכנס לשם [לבית הקברות] בשידה תיבה ומגדל ובא חבירו ופרע עליו את המעזיבה ונטמא, אף ע"פ ששהה שם אינו לוקה, אבל מכין אותו מכת מרדות אם שהה.

והראב"ד השיג עליו, א"א, אין דרך הסוגיא כן, אלא הבעיא כך היא, נכנס בשידה תיבה ומגדל ונזר שם ובא חבירו ופרע עליו את התקרה ונטמא, מי בעינן שהייה או לא וכו', אלמא היכא דשהה לית בה ספיקא דחייב מלקות ואם לא שהה הוי ספיקא. [דהיינו דפשוטת הסוגיא היא דמבעיא ליה אי בעינן שהייה, אבל אם שהה פשיטא שחייב, ואילו ברמב"ם כתב שאף על פי ששהה שם אינו לוקה].

רבי ישמעאל דסבירא ליה דבעל מיעקר עקר, ואם כן אין כאן נדר כלל, ואפילו נטמאה וכו' לא עברה על כלום, ואף אם צריכה כפרה על מה שעברה, מכל מקום מה מקום לקרבן זה.

והגרי"ז [בספרו על הרמב"ם סוף הלכות נזירות] ייסד שאף אם נאמר בעל מיעקר עקר בודאי אינו כעקירת חכם שהנדר הוא כלא היה, אלא אמרינן שהיתה נזירות, רק מכח העקירה למפרע בטלו דיני הנזירות, אבל דינים שאינם שייכים לדיני נזירות לא בטלו, ומכיון שמי שנוזר ונטמא צריך כפרה, וזה איננו מדיני נזירות שפוקעים בעקירתו, לכן אמרינן שחיוב זה נשאר. ולפי זה מיושבת אף השאלה הנ"ל, שדין חטאת בנזירות טהרה היא מדיני נזירות, שנעקרים לחלוטין בעקירת הבעל, מה שאין כן חטאת בנזירות טומאה שבאה לכפרה ואינה מדיני הנזירות, לא פקעה בעקירת הבעל. ועיין עוד במה שנכתוב בזה אי"ה לקמן כ"ב ע"א.

דף י"ט ע"ב

אתא שייליה לרבא א"ל יפלו כתיב.

ומה הפשיטות, לדעת תוספות יפלו היינו נפילה כל דהו, ולכן סותר גם אם נטמא ביום השני. אבל הריב"ן כתב דהכונה דיפלו הוא לשון רבים, דהיינו דצריך שיפלו שני ימים שלמים ואינו סותר רק אם נטמא בשלישי.

וכן פסק הרמב"ם [הלכות נזירות פרק ו' הלכה ו'], נטמא ביום שנדר או בשני אינו סותר אלא משלים עליהם אחר שיביא קרבנו שנאמר והימים הראשונים יפלו עד שיהיו שם שני ימים ראשונים, לפיכך אם נטמא משלישי והלאה סותר כל הקודמין.

מי שנזר נזירות הרבה והשלים את נזירותו ואח"כ בא לארץ בש"א נזיר שלשים יום ובית הילל אומרים נזיר בתחלה.

יבואר אי"ה לקמן בסמוך בסוגית טומאת ארץ העמים.

התרו בו על כל אחת ואחת אינו מביא על טומאותיו אלא קרבן אחד. במה דברים אמורים שנטמא פעם שניה קודם שיביא קרבנות טומאה הראשונה, ואף על פי שנתאחר כמה ימים אחר טהרתו קודם הבאת חטאתו ונטמא באותן הימים אינו מביא אלא קרבן אחד, אבל אם נטמא וטהר והביא חטאתו ונטמא פעם שניה אחר שהביא חטאתו, אף על פי שעדיין לא הביא אשמו ועולתו חייב בקרבנות אחרות.

וכן פסק שם [הלכה י"א], תגלחת טומאה כיצד היא, הנזיר שנטמא באחת מן הטומאות שהוא מגלח עליהן הרי זה מזה עליו בשלישי ובשביעי, ומגלח שער ראשו בשביעי וטובל בשביעי אחר ההזיה כדרך כל טמאי מת, ומעריב שמשו ומביא קרבנותיו בשמיני והן שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת וכבש בן שנתו לאשם וסותר כל הימים הקודמין ומתחיל למנות נזירותו ואם גלח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום. [הלכה י"ב] מאימתי מתחיל למנות משיביא חטאתו, אבל עולתו ואשמו אין מעכבין אותו מלמנות.

דף י"ט ע"א

אשה שנדרה בנזיר ונטמאה ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף.

יבואר אי"ה לקמן כ"ב ע"א, כי שם ביתו.

אי קסבר בעל מיגז גיז.

יבואר אי"ה לקמן כ"ב ע"א, כי שם ביתו.

לעולם קסבר בעל מיעקר עקר ורבי ישמעאל סבר לה כרבי אלעזר הקפר דתניא רבי אלעזר הקפר ברבי אומר מה ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכו'.

והקושיא מתבקשת, דאם כן היתה צריכה להביא קרבן גם אם לא נטמאה, ועוד יותר קשה, דהרי הגמרא העמידה את